

Rozvoj venkova v EU

Rozvoj venkova

Venkov v EU

- 87 % území
  - stanovení oblastí, v nichž použití podpory EU na rozvoj venkova vytvoří nejvyšší přidanou hodnotu na úrovni EU
  - vytvoření spojení s hlavními prioritami EU
  - zajištění souladu s ostatními politikami EU
    - hospodářská soudržnost a životní prostředí
  - napomáhat provádění tržně orientované společné zemědělské politiky a zajištění potřebné restrukturalizace

Dokumenty

- Corkská deklarace
- Salcburská deklarace
- Deklarace z Cáceres

Corksá deklarace

- Listopad 1996
- Konference „Živý venkov“
- Integrovaný přístup
  - Přizpůsobení a rozvoj zemědělství
  - Diversifikace činností
  - Řízení přírodních zdrojů
  - Posílení ekologických funkcí
  - Rozvoj kultury
  - Rozvoj cestovního ruchu a rekreace
- Principy
  - Trvalá udržitelnost
  - Decentralizace
  - Subsidiarita

Lisabonská strategie

- 2000
- Přijetí Lisabonské strategie Evropskou radou
- Období 2000 až 2010
- Cíl:
  - EU nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností
- 2001 – Stockholm, Göteborg
  - Ekologická dimenze – trvale udržitelný rozvoj
- Rozvoj venkova klíčovým nástrojem restrukturalizace zemědělského sektoru

Salcburská deklarace

- 2003 Salzburg
- 2. evropská konference o rozvoji venkova
- Hodnocení přijetí Agendy 2000
- Zachování rozmanitosti evropského venkova
- Nejen princip PPP
  - Ale partnerství organizací veřejných a soukromých i občanské společnosti
- Využití principu subsidiarity a nástroje Leader
- Zjednodušení finančního a kontrolního systému

Deklarace z Cáceres

- 2004
- Požadavek vytvoření Evropské politiky rozvoje venkova
- Zavedení indikátorů rozvoje venkova
- Nová typologie venkovských oblastí
- Využití: EAFRD, CAP, strukturální fondy, Fond soudržnosti, národní programy, krajské programy, rozpočty obcí
- Podpora iniciativy Leader
- Certifikace místních partnerství

LEADER

- Podpora rozvoje venkova v minulosti
  - Společná zemědělská politika
  - Operační program Zemědělství
- LEADER+
  - Iniciativa Společenství zaměřená na rozvoj venkova
  - Do roku 2006 se jí ČR přímo neúčastnila
    - Nepřímo zahrnuta ve SROPu
  - Financování ze strukturálních fondů
    - Evropský zemědělský orientační a záruční fond – orientační sekce

Principy iniciativy

- Podpora vzniku integrovaných strategií pro rozvoj venkovských regionů
- Silný důraz na spolupráci a vytváření sítí mezi venkovskými regiony
- Podpora dlouhodobých rozvojových záměrů

Příjemci

- LAG nebo MAS
  - Local Action Groups
  - Místní akční skupiny
    - Reprezentace nejrůznějších sektorů daného regionu
    - Zodpovědnost za vypracování rozvojových strategií
      - Implementace
      - Realizace

Aktivity

- Strategie integrovaného rozvoje venkova
  - Princip bottom-up
  - Vazba na Natura 2000
  - Konkurenceschopnost místních výrobků
- Spolupráce mezi venkovskými oblastmi
  - Podpora MAS
- Vytváření sítí venkovských oblastí napříč EU
  - Příjemci, kteří nejsou zahrnuti v aktivitě 1 a 2

Souhrnné údaje za MAS

- 2008 - Počet MAS 160

160 regionů	Nezam. (%)	Počet obyvatel	Výměra (ha)	Hustota (obyv./km ²)
Celkem	11,00	4 388 103	5 831 441	75,25
Průměrný region		27 426,00	36 447,00	
Česká republika	11,70	10 463 052	7 883 157	132,73
Regiony Leader v % v ČR		42,00	73,97	
Obce <= 25000 obyv.	11,10	6 244 102	7 513 983	83,10
Regiony Leader v % do 25 000 obyv.		70,00	77,61	

- 2011 - Počet MAS 112

Místní akční skupiny (MAS)

- Společenství lidí, kteří chtějí aktivně přispívat k rozvoji území, na kterém žijí
  - Region, mikroregion
- Sdružení partnerů
  - Min. 50 % soukromý sektor
    - Občané, firmy, podnikatelé, sdružení, spolky, neziskové organizace
  - Max. 50 % veřejný sektor

Partneři

- Hospodářské a obchodní komory
- Agrární komora
- Družstva pro společné užívání zemědělského majetku
- Jiná družstva
- Obchodní společnosti
- Podniky
- Jednotlivci
- Státní organizace
  - Lesy ČR, Správa NP, Správa CHKO, Národní památkový ústav, OSS
- Obce
- DSO
- Kraje
- Organizace s podílem veřejných financí nad 50 %
- Sdružení složené z více než 50 % ze zástupců místních samospráv
- Univerzity, školy

Činnosti MAS

- Dotační tituly
- Školení členů MAS
- Výběr projektů
- Hodnocení přijatelnosti žadatele
- Kontrola realizace projektů
- Schvaluje projekty na úrovni vlastního řídicího orgánu a na úrovni veřejného projednání

Legislativní status

- Právní subjektivita
  - Obecně prospěšná společnost
  - Občanské sdružení

Vymezení cílových území

- Subregionální venkovské území
- 10 až 100 tis. Obyvatel
- Mimo města nad 25 tis. obyvatel
- Vymezeno katastrálním územím všech okrajových obcí

Mikroregiony vs. MAS

- Zdroj výzkumu
  - střední Morava, střední Čechy a Severozápad
- MAS
  - 2005 – 2007
  - Počet obyvatel
    - Průměr 33,5 tis.
    - Maximum 50 tis.
  - Počet obcí
    - Průměr 11 – 20
    - Maximum 50
  - Nižší hustota osídlení
    - 92 obyvk/km

Mikroregiony a MAS

- působí na stejném území
- bývají propojeny společnou strukturou managementu
  - Organizační
  - Funkční
- Původně 1/2 subjektů zakládána monotematicky
  - Např. ČOV, kanalizace, plynofikace

Rozvojový management

- Zastoupení
- Mikroregiony
  - 20 % bez zaměstnanců
- MAS
  - 60 % interní zaměstnanci

Funkce rozvojového managementu

- Zaměstnanci

- Účetní
- Předseda
- Manažer
- Koordinátor
- Administrativní pracovník

- Funkce

- příprava projektové dokumentace
- zajištění běžného chodu
- komunikace s veřejností
- propagace a koordinace činností s místními:
  - podnikateli
  - neziskovými organizacemi
  - spolky

Zajištění projektových činností

	projektová dokumentace	projektové žádosti	strategické dokumenty	realizace projektů
jiná osoba	6,10%	11,17%	16,59%	17,95%
nikdo	11,59%	5,32%	5,21%	6,15%
externí poradce	57,32%	30,85%	20,85%	17,95%
manažer	17,07%	37,23%	27,96%	32,31%
předseda	7,93%	15,43%	29,38%	25,64%

Problémy a otázky

- strategie „živý“ či „mrtvý“ dokument
- zapojování veřejnosti do procesu tvorby strategií
  - Mikroregiony 12 %
  - MAS 14 %
- Převaha záměrů strategických plánů se zaměřením na
  - „tvrdé“ investiční záměry typu rekonstrukce
  - méně je „měkkých“ neinvestičních opatření
- Vágní formulace nebo konstatování rozvoje cestovního ruchu

Financování

- Mikroregiony

- Vyšší četnost využití členských příspěvků
  - Okolo 80 %
- Vyšší členské příspěvky
- Stanovení výše příspěvku
  - Paušál + počet obyvatel

- MAS

- Nižší četnost využití členských příspěvků
  - Okolo 60 %
- Nižší členské příspěvky
- Stanovení výše příspěvku
  - Počet obyvatel
  - Paušál

Zkušenosti s čerpáním různých finančních zdrojů

v %	SF EU	Státní rozpočet	Rozpočty krajů	Leader	Rozpočty měst a obcí	Nadační zdroje	Členské příspěvky	Vlastní činnost	Sponzoring	Ostatní zdroje
MAS	33	27	86	52	52	2	50	17	36	19
Mikroregiony	40	45	68	22	71	8	72	14	15	16

Politika rozvoje venkova v EU

- Před 2007
  - Součást politiky soudržnosti EU
- Po roce 2007
  - Součást Společné zemědělské politiky

Fondové financování

- Evropský zemědělský garanční fond
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
- Evropský rybářský fond
  - Evropský fond pro regionální rozvoj
  - Evropský sociální fond
  - Fond soudržnosti

Evropský fond pro rozvoj venkova

- Cíle

- Zlepšení a zvýšení konkurenceschopnosti agrárního sektoru podporou restrukturalizace
- Ochrana přírody a krajiny prostřednictvím podpory péče o krajinu (včetně Natura 2000)
- Zlepšení kvality života ve venkovských oblastech a podpora ekonomické diverzifikace

Prioritní osy EAFRD

- Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství
- Zlepšování životního prostředí a krajiny
- Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
- Leader
- Technická pomoc

Rozložení prostředků EAFRD

Aktivita	Název	% z osy	% z ERDF
Osa I	Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství		22,39
Priorita 1.1	Modernizace, inovace a kvalita	92,18	20,64
Priorita 1.2	Přenos znalostí	7,82	1,75
Osa II	Zlepšování životního prostředí a krajiny		55,20
Priorita 2.1	Biologická rozmanitost, tradiční zem. krajina	80,10	44,22
Priorita 2.2	Ochrana vody a půdy	14,76	8,15
Priorita 2.3	Zmírňování klimatických změn	5,14	2,84
Osa III	Kvalita života ve venkovských oblastech a div.		16,93
Priorita 3.1	Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE	50,00	8,47
Priorita 3.2	Podmínky růstu a kvalita života na venkově	48,00	8,13
Priorita 3.3	Vzdělávání	2,00	0,34
Osa IV	Leader - Zlepšení řízení a vnitřního potenciálu venkova		5,48
Priorita 4.1.1	MAS	18,00	0,99
Priorita 4.1.2	Realizace místní rozvojové strategie	72,00	3,95
Priorita 4.2.1	Realizace projektů spolupráce	10,00	0,55

Politika rozvoje venkova v EU

- Společná zemědělská politika CAF
- Politika rozvoje venkova EU
- Strategické zásady rozvoje venkova na období 2007 až 2013
- Nařízení rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře pro rozvoj venkova z EAFRD
- Národní strategický plán pro rozvoj venkova
- Program rozvoje venkova
- Rozvojové projekty

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR

- priority
  - zvyšování ekonomického růstu
  - vytváření nových pracovních příležitostí
  - udržitelný ekonomický rozvoj
- realizován prostřednictvím Programu rozvoje venkova
- vazby mezi obecnými cíli rozvoje evropského venkova a cíli rozvoje venkova ČR

Národní strategický plán rozvoje venkova ČR

- Strategické osy
  - Konkurenceschopnost
  - ochrana přírody, životního prostředí a krajiny
  - rozvoj a diverzifikace venkovského života

Program rozvoje venkova

- OSA I
  - ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ
- OSA II
  - ZLEPŠOVÁNÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ A KRAJINY
- OSA III
  - KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ VENKOVA
- OSA IV
  - LEADER
- TECHNICKÁ POMOC

ZLEPŠENÍ KONKURENCESCHOPNOSTI ZEMĚDĚLSTVÍ A LESNICTVÍ

- Opatření I.1 – Opatření zaměřená na restrukturalizaci a rozvoj fyzického kapitálu a podporu inovací
  - I.1.1 Modernizace zemědělských podniků
    - I.1.1.1 Modernizace zemědělských podniků
    - I.1.1.2 Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v zemědělství
    - I.1.1.3 Založení porostů rychle rostoucích dřevin pro energetické využití
  - I.1.2 Investice do lesů
    - I.1.2.1. Lesnická technika
    - I.1.2.2. Technické vybavení provozoven
    - I.1.2.3. Lesnická infrastruktura
  - I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
    - I.1.3.1. Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům
    - I.1.3.2. Spolupráce při vývoji nových produktů, postupů a technologií (resp. inovací) v potravinářství
  - I.1.4 Pozemkové úpravy
- Skupina Opatření I.2 Opatření přechodná pro Českou republiku a ostatní
  - nové členské státy EU
  - I.2.1 Seskupení producentů
- Opatření I.3 Opatření zaměřená na podporu vědomostí a zdokonalování lidského potenciálu
  - I.3.1 Další odborné vzdělávání a informační činnost
  - I.3.2 Zahájení činnosti mladých zemědělců
  - I.3.3 Předčasné ukončení zemědělské činnosti
  - I.3.4 Využívání poradenských služeb

- Opatření zaměřená na udržitelné využívání zemědělské půdy

- II.1.1 Platby za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a platby poskytované v jiných znevýhodněných oblastech (LFA)
- II.1.2. Platby v rámci oblastí NATURA 2000 a Rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES (WFD)
- II.1.2.1. Platby v rámci NATURA 2000 na zemědělské půdě
- II.1.2.2. Rámcová směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES
- II.1.3. Agroenvironmentální opatření
- II.1.3.1. Podopatření postupy šetrné k životnímu prostředí
- II.1.3.1.1. Titul ekologické zemědělství
- II.1.3.1.2 Titul integrovaná produkce
- II.1.3.1.2.1 Management integrovaná produkce ovoce
- II.1.3.1.2.2 Management integrovaná produkce révy vinné
- II.1.3.1.2.3 Management integrovaná produkce zeleniny
- II.1.3.2. Podopatření ošetřování travních porostů
- II.1.3.2.1. Louky
- II.1.3.2.2. Pastviny
- II.1.3.3. Podopatření péče o krajinu
- II.1.3.3.1. Titul zatravňování orné půdy
- II.1.3.3.2. Titul pěstování meziplodin
- II.1.3.3.3 Titul biopásy

- Opatření zaměřená na udržitelné využívání lesní půdy

- II.2.1. Zalesňování zemědělské půdy
- II.2.1.1. První zalesnění zemědělské půdy
- II.2.2. Platby v rámci NATURA 2000 v lesích
- II.2.2.1. Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu
- II.2.3. Lesnicko-environmentální platby
- II.2.3.1. Zlepšování druhové skladby lesních porostů
- II.2.4. Obnova lesního potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesů
- II.2.4.1 Obnova lesního potenciálu po kalamitách a zavádění preventivních opatření
- II.2.4.2. Neproduktivní investice v lesích

KVALITA ŽIVOTA VE VENKOVSKÝCH OBLASTECH A DIVERZIFIKACE HOSPODÁŘSTVÍ VENKOVA

- *Skupina opatření III.1 - Opatření k diverzifikaci hospodářství venkova*
- *Skupina opatření III.2 - Opatření ke zlepšení kvality života ve venkovských oblastech*
- *Skupina opatření III.3 - týkající se vzdělávání a informování hospodářských subjektů působících v oblastech, na něž se vztahuje osa III*

OSA IV - LEADER

- *IV.1.1. Místní akční skupina*
- *IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie*
- *IV.2.1. Realizace projektů spolupráce*

Finanční zdraví

- Maximum 31 bodů
- Minimum 15 bodů

Kategorie A	od 25,01 do 31,00
Kategorie B	od 17,01 do 25,00
Kategorie C	od 15,01 do 17,00
Kategorie D	od 12,51 do 15,00
Kategorie E	od 9,00 do 12,50

Žadatel **splňuje** podmínky FZ

Žadatel **nesplňuje** podmínky FZ

Pozn.: Podkategorie mají ve specifické části Pravidel stanoveno jinak.

Definice ukazatelů

uk.	Ukazatel - VZORCE	Vazba na řádky výkazů	Typ	Jednotky
1	Rentabilita celkového majetku (Příjmy - Výdaje - Odpisy) / (Majetek celkem) * 100	$[(PV\ 3 - ODP) / MZ\ 8] * 100$	MAX	%
2	Rentabilita vlastních zdrojů (Příjmy - Výdaje - Odpisy) / (Čistý majetek) * 100	$[(PV\ 3 - ODP) / MZ\ 13] * 100$	MAX	%
3	Celková zadluženost (Závazky celkem včetně úvěrů a rezerv / Majetek celkem) * 100	$(MZ\ 12 / MZ\ 8) * 100$	MIN	%
4	Krytí dlouhodobého majetku vlastními zdroji Čistý majetek / (Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek)	$MZ\ 13 / (MZ\ 1 + MZ\ 2)$	MAX	násobek
5	Podíl výdajů na 1 Kč příjmů Výdaje celkem / Příjmy celkem	$PV\ 2 / PV\ 1$	MIN	násobek Kč / Kč
6	Doba obratu zásob (Zásoby / Příjmy celkem) * 360	$[MZ\ 6 / (PV\ 1)] * 360$	MIN	dny
7	Obrátkovost majetku Příjmy celkem / Majetek celkem	$PV\ 1 / MZ\ 8$	MAX	násobek
8	„Likvidita“ (Zásoby + Pohledávky + Peněžní prostředky v hotovosti a na bankovních účtech + Cenné papíry a peněžní vklady) / (Závazky + Úvěry a půjčky)	$(MZ\ 6 + MZ\ 7 + MZ\ 3 + MZ\ 4 + MZ\ 5) / (MZ\ 9 + MZ\ 10)$	MAX	násobek
9	Doba splatnosti závazků Závazky celkem / (Příjmy - Výdaje)	$MZ\ 12 / PV\ 3$	MIN	roky

Návaznost vzorců na výkazy do 2009

uk.	VZORCE – výkazy v plném rozsahu	vazba na řádky výkazů v plném rozsahu
1	(Provozní výsledek hospodaření + Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období) / Aktiva celkem * 100	$[(V30 + V25) / R001] * 100$
2	(Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku + Výsledek hospodaření minulých let + Výsledek hospodaření běžného účetního období) / Aktiva celkem * 100	$[(R078 + R081 + R084) / R001] * 100$
3	Přidaná hodnota / (Náklady vynaložené na prodané zboží + Výkonová spotřeba) * 100	$[V11 / (V02 + V08)] * 100$
4	(Provozní výsledek hospodaření + Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období + Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku) / (Tržby za prodej zboží + Výkony) * 100	$[(V30 + V25 + V18) / (V01 + V04)] * 100$
5	(Cizí zdroje - Dohadné účty pasivní - Dohadné účty pasivní - Rezervy) / Pasiva celkem * 100	$[(R085 - R099 - R112 - R086) / R067] * 100$
6	(Provozní výsledek hospodaření + Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období) / Nákladové úroky	$(V30 + V25) / V43$
7	(Cizí zdroje - Dohadné účty pasivní - Dohadné účty pasivní - Rezervy - Krátkodobý finanční majetek) / (Výsledek hospodaření za běžnou činnost + Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku)	$(R085 - R099 - R112 - R086 - R058) / (V52 + V18)$
8	(Oběžná aktiva + Časové rozlišení - Krátkodobé závazky - Krátkodobé bankovní úvěry - Krátkodobé finanční výpomoci - Časové rozlišení - Dohadné účty pasivní) / Zásoby	$(R031 + R063 - R102 - R116 - R117 - R118 - R099) / R032$
9	(Zásoby + Krátkodobé pohledávky - Dohadné účty aktivní + Krátkodobý finanční majetek) / (Krátkodobé závazky - Dohadné účty pasivní + Krátkodobé bankovní úvěry + Krátkodobé finanční výpomoci)	$(R032 + R048 - R056 + R058) / (R102 - R112 + R116 + R117)$

Návaznost vzorců na výkazy 2009

uk.	VZORCE – výkazy v plném rozsahu	vazba na řádky výkazů v plném rozsahu
1	(Provozní výsledek hospodaření + Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období) / Aktiva celkem * 100	$[(V30 + V25) / R001] * 100$
2	(Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku + Výsledek hospodaření minulých let + Výsledek hospodaření běžného účetního období) / Aktiva celkem * 100	$[(R078 + R081 + R085) / R001] * 100$
3	Přidaná hodnota / (Náklady vynaložené na prodané zboží + Výkonová spotřeba) * 100	$[V11 / (V02 + V08)] * 100$
4	(Provozní výsledek hospodaření + Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období + Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku) / (Tržby za prodej zboží + Výkony) * 100	$[(V30 + V25 + V18) / (V01 + V04)] * 100$
5	(Cizí zdroje – Dohadné účty pasivní – Dohadné účty pasivní – Rezervy) / Pasiva celkem * 100	$[(R086 - R100 - R113 - R087) / R067] * 100$
6	(Provozní výsledek hospodaření + Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období) / Nákladové úroky	$(V30 + V25) / V43$
7	(Cizí zdroje – Dohadné účty pasivní – Dohadné účty pasivní – Rezervy – Krátkodobý finanční majetek) / (Výsledek hospodaření za běžnou činnost + Odpisy dlouhodobého nehmotného a hmotného majetku)	$(R086 - R100 - R113 - R087 - R058) / (V52 + V18)$
8	(Oběžná aktiva + Časové rozlišení – Krátkodobé závazky – Krátkodobé bankovní úvěry – Krátkodobé finanční výpomoci – Časové rozlišení – Dohadné účty pasivní) / Zásoby	$(R031 + R063 - R103 - R117 - R118 - R119 - R100) / R032$
9	(Zásoby + Krátkodobé pohledávky – Dohadné účty aktivní + Krátkodobý finanční majetek) / (Krátkodobé závazky – Dohadné účty pasivní + Krátkodobé bankovní úvěry + Krátkodobé finanční výpomoci)	$(R032 + R048 - R056 + R058) / (R103 - R113 + R117 + R118)$